

Lausunto Kemin, Keminmaan, Tervolan, Tornion ja Ylitornion jätehuoltomääräysten luonnoksesta

Lupajaosto 18.08.2022 § 78
415/11.03.01/2022

Valmistelu

Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö

Laki jätelain muuttamisesta (714/2021) ja sen säännökset velvoittavat jätteen tuottajat ja jätealan toimijat erilliskeräämään ja kierrättämään jätteitä nykyistä tehokkaammin. Velvollisuus on yleinen ja koskee kaikkea jätettä, kuten yhdyskuntajätettä, pakkausjätteitä, rakennus- ja purkujätteitä ja teollisuuden eri jätteitä. Uudelleenkäytön valmisteluun ja kierrätykseen soveltuvat jätteet on lähtökohtaisesti lajiteltava syntypaikalla erikseen ja toimitettava etusijajärjestyksen mukaisesti hyödynnettäväksi.

Uuden jätelain muutoksen taustalla ovat EU:n jäsenmailleen asettamat tavoitteet kierrätyksen lisäämiseksi. Yhdyskuntajätteestä kierrätetään Suomessa tällä hetkellä vain reilu 40 prosenttia. Jäsenmaiden tulisi nostaa kierrätysastetta 55 prosenttiin vuoteen 2025 mennessä. Kierrätystavoitteet tulevat nousemaan edelleen 60 prosenttiin vuonna 2030 ja 65 prosenttiin vuonna 2035.

Biojätteen erilliskeräysvelvoite tulisi voimaan vuoden 2024 alusta alkaen ja laajenee kaikkiin asuinkintestöihin, myös omakotitaloihin, yli 10 000 asukkaan taajamissa. Vaihtoehtoisesti biojätteitä voi kompostoida kiinteistöillä joka kuitenkin vaatii kompostointi-ilmoituksen tekemisen Perämeren Jätelautakunnalle.

Jätelainsäädännön muutoksen myötä jätteiden lajittelua tullaan lisäämään eikä erilliskerättyä jätettä enää voi viedä kaatopaikalle eikä poltettavaksi. Jätteitä kerätään erikseen lajiteltuina jätelajeinaan.

Jätelain (714/2021) 15 §:n mukaan lajiltaan ja laadultaan erilaiset jätteet on etusijajärjestyksen toteuttamiseksi kerättävä toisistaan erillään, eikä niitä saa sekoittaa muihin jätteisiin tai materiaaleihin.

Perämeren Jätelautakunta on päättänyt kokouksessaan 14.6.2022 asettaa jätelain 93 §:n mukaisen kunnan jätehuoltomääräysten luonnoksen perusteluineen nähtäväksi.

Liitteenä on luonnos uusiksi jätehuoltomääräyksiksi.

Jätehuoltomääräykset ovat jätelain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista oloista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä. Jätehuoltomääräyksissä tarkennetaan muun muassa jätelaissa ja –asetuksessa annettuja jätteiden erilliskeräysvelvoitteita sekä kiinteistökohtaista kompostointia ja siitä ilmoittamista.

Jätelautakunta pyytää jätehuoltomääräysten luokksesta Kemin kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen (lupajaosto) lausuntoa. Lausunto tulee antaa 7.9.2022 mennessä sähköpostilla osoitteeseen jatelautakunta@tornio.fi.

Esittelijä

Ympäristöpäällikkö Risto Pöykiö

Päätösehdotus

Lupajaoston antaa jätehuoltomääräysten luonnoksesta seuraavan lausunnon.

Lausunto:

Jätehuoltomääräysten päivittämiseen on tarve, jotta jätteiden valtakunnalliset kierrätystavoitteet saavutettaisiin.

Luonnoksessa esitetyillä jätehuoltomääräyksillä on hyvät edellytykset olla edesauttamassa jätteiden hyötykäytön ja jätteiden materiaalihyötykäytön lisääntymistä, mikä on etusijalla jätteiden hyötykäytössä.

Ajankohtaista jätehuoltomääräyksissä on varsinkin tekstiilijätteiden aluekeräyksen käynnistyminen, sillä Kemiin on suunnitteilla tekstiilikuitua hyödyntävä tehdas. Täten on loogista ja ympäristönsuojelullisesti perusteltua että Perämeren Jätelautakunnan toiminta-alueella huomioidaan tekstiilijätteen keräys hyvissä ajoin ennen tekstiilikuituja hyödyntävän tehtaan käynnistymistä ja saadaan asukkaat osallistumaan ja omaksumaan tekstiilijätteen materiaalihyötykäyttö mahdollisimman hyvissä ajoin, vaikka EU jäsenmaissa tekstiilijätteen erilliskeräys on järjestettävä vasta 2025. Tekstiilijätteen erilliskeräys ja hyödyntäminen kuidun valmistukseen säästää neitseellisten raaka-aineiden tarvetta ja vähentää täten välillisesti veden ja energian käyttöä esim. vaatteiden valmistuksessa, mikä on ympäristönsuojelullisesti kannattettavaa ja kiertotaloutta parhaimmillaan.

Kun tekstiilijätteiden aluekeräyspisteitä aikaan perustetaan, olisi tietenkin toivottavaa, että niitä saataisiin kattavasti ympäri Kemin kaupunkia ja muita kuntia keskeisimpien kauppakeskusten ja liikepaikkojen yhteyteen.

Jätehuoltomääräyksien luettavuus kärsii paikoitellen tautologiasta. Teksti olisi jossain määrin lyhyempi ja selkeämpi jos samoja lauseita ei esiintyisi toistamiseen jopa samojen kappaleiden sisällä.

Myös liian tarkat määritelmät tekevät jätehuoltomääräyksistä jossain määrin byrokraattisen.

Jätehuoltomääräyksissä edellytetyt jäteastioiden pesut ovat riippuvaisia paljolti siitä, onko tähän saatavissa toimijaa joka pesee jäteastiat. Jäteastioiden pesu on tähän saakka ollut erikseen tilattavissa ja palveluun on tietävästi ollut käytössä koko Lapin läänissä vain muutama pesuauto. Tähän tilanteeseen voisi saada parannusta, jos jätteen kuljetuksia kilpailuttaessa edellytettäisiin myös jäteastioiden pesupalvelun järjestämistä ja tähän olisi saatavilla riittävästi palvelun tarjoajia.

Kemissä on kiinteistöjä joissa on porttikongi pihalle. Tämä ei mahdollista välttämättä kaikkien jäteautojen pihalle ajoa, joten tällöin auto ei pääse 5 metrin etäisyydelle jäteastiasta. Näiden kiinteistöjen osalta tulee antaa poikkeuksia jätehuoltomääräyksistä.

Jätehuoltomääräysten luonnoksessa oleva 28 §, jossa on määräyksiä jäteastian lukkopesän tyypistä (kaksoispesälukko tai avainsäiliö), on liian yksityiskohtainen, sillä määräyksellä voidaan rajoittaa muiden lukkotyyppien kuten esim. avaimettomien älylukkojen käyttöä. Nykyisissä jätehuoltomääräyksissä oleva vastaava määräys kohdassa 26 § ”Jäteastian sijoituspaikan tai jäteastian lukitseminen” on riittävä, sillä

lukoitus voidaan järjestää monella tavalla. Jätehuoltomääräyksillä ei pitäisi estää minkään kaupallisen lukkotyyppin käyttöä jäteastioissa.

Jätehuoltomääräyksistä olisi hyvä pyytää erikseen lausunnot myös Perämeren Jätelautakunnan toiminta-alueella sijaitsevilta isännöitsijätoimistoilta ja mahdollistaa täten heidän kuuleminen, sillä julkinen kuulutus ei heitä todennäköisesti tavoita. Tämä sen johdosta, että isännöitsijät käytännössä joutuvat taloyhtiöissä toimeenpanemaan jätteiden keräilyn kiinteistöillä.

Jätehuoltomääräysten saatua lainvoiman, tulisi ne lähettää tiedoksi Perämeren Jätelautakunnan alueella toimiville isännöitsijöille, jotta he voivat saattaa määräykset tietoon taloyhtiöissä ja toteuttaa jätehuoltomääräykset ja varautua niiden aiheuttamiin astiainvestointeihin hyvissä ajoin.

Laaja tiedottaminen myös muille asiaosaisille kuten esim. omakotitaloasukkaille on erityisen tarpeellista koska jo omatoiminen kompostointi vaatii ilmoituksen tekemistä jätelautakunnalle.

Jätehuoltomääräysten saatua lainvoiman, tulisi uusista jätteiden lajitteluvaatimuksista tiedottaa kaikkia Perämeren Jätelautakunnan toiminta-alueella olevia asukkaita kiinteistöihin/asuntoihin jaettavalla lajitteluoppaalla.

Tiedottaminen tulisi myös uusia säännöllisesti, koska kertaluontoinen tiedottaminen ei välttämättä kaikkia tavoita.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.